

Ekonomické důsledky slovenských voleb

25.července 2006 Juraj Karpíš

Ekonomický vývoj Slovenska závisí od toho, zda se SMER-SD či SDKÚ dostanou do vlády. V případě, že hlavní slovo bude mít SMER, je možné, že některé reformy budou výrazně změněné, předpokládám zejména reforma zdravotnictví. SMER-SD ve svém volebním programu hovořil o potřebě zrušení této reformy, o změně právní formy zdravotních pojišťoven ze současných akciových společností opět na veřejné instituce.

Změny očekávám i v pracovním právu. SMER se často vyjadřoval k Zákoníku práce a považoval jej za příliš neoliberalní. V této oblasti má rovněž dohodu s odboráři a podobné změny by měly negativní efekt na flexibilitu pracovního trhu. Otázkou je však samozřejmě to, do jaké míry bude i SMER-SD muset dělat kompromisy.

Volby ovlivní i daňový systém

Změny pravděpodobně proběhnou i v daňovém systému. Strana ustoupila od svého volebního programu, ve kterém slibovala odstranit rovnou daň a nyní plánuje upravit daňový základ nízkopříjmových skupin znovuzavedenými odpočítatelnými položkami. Do vládního programu se dostane i zavedení druhé nižší sazby daně z přidané hodnoty na potraviny, léky a některé služby. Strana SMER měla ve volebním programu i opětovné zavedení daně z dividend a darovacích daně, avšak realizace těchto kroků je otázkou. Cílem SMERu je i zavedení daně pro monopoly. Neumím si však představit realizaci zvýšené daně pro dominantní podniky a nemyslím si, že se to opravdu uskuteční. Bylo by to diskriminační opatření, které by rozdělovalo firmy na základě nějakého arbitrárního kritéria. Další riziko vidím ve zpomalení nebo úplném zastavení procesu privatizace a zvyšování státních zásahů do ekonomiky.

Penzijní reforma, zdravotnictví

V důchodové reformě nepředpokládám žádné větší změny. SMER měl v programu pouze navýšení odvodů do prvního průběžného pilíře na úkor 2. kapitálového. Zatímco vytvoření druhého pilíře bylo reakcí na neudržitelnost průběžného pilíře díky nepříznivým demografickým trendům, považuji opětovné posilování prvního pilíře za krok zpět.

Poplatky ve zdravotnictví byly prvním signálem, který měl upozornit na to, že zdravotní péče není zadarmo. Poplatkem se podařilo snížit alespoň částečně plýtvání ve zdravotnictví, čímž zůstalo více zdrojů na urgentnější potřeby. Celou reformu zdravotnictví však není možné redukovat jen na zavedení poplatků, proto je důležité, jak bude vláda postupovat i v jiných otázkách týkajících se zdravotnictví. Strana SMER plánuje poplatky zrušit do konce roku.

SMER může ohrozit vstup SR do EMU

Případná levicová politika by mohla představovat zvýšení zátěže na státní rozpočet (nákladné sociální programy, různé druhy podpor a projektů), zhoršení podnikatelského prostředí levicovými zásahy do pracovního práva a ohrožení plnění maastrichtských kritérií, což by mohlo posunout vstup Slovenska do Evropské měnové unie do roku 2009.

SMER může ohrozit vstup SR do EMU

Případná levicová politika by mohla představovat zvýšení zátěže na státní rozpočet (nákladné sociální programy, různé druhy podpor a projektů), zhoršení podnikatelského prostředí levicovými zásahy do pracovního práva a ohrožení plnění maastrichtských kritérií, což by mohlo posunout vstup Slovenska do Evropské měnové unie do roku 2009.

Ekonomické programy jednotlivých politických stran vládní koalice

SMER

Opozice a podkopání reforem a plány, jak je změnit.

- 25% daň pro banky, monopoly a dominantní společnosti - *nepravděpodobné*
- zvýšení progresivity ve zdanění osobního příjmu - *je pravděpodobné, avšak nikoliv ve formě zrušení rovné daně, jak Fico proklamuje. Pravděpodobně dojde spíše k zavedení úlev pro nízkopříjmové skupiny*
- znovuzavedení daně z dividend - *z Ficovy rétoriky již dříve zmizela, znovuzavedení má silnou opozici*
- znovuzavedení darovací daně - *možné*
- dvě sazby DPH - *možné, SMER hovoří o snížení sazby na potraviny, některé služby a stavební práce na 5%,*
- zkrácení pracovního týdne - *pravděpodobné, v této oblasti existuje dohoda mezi SMERem a odbory, SMER slíbil změnit pracovní právo výměnou za podporu ve volbách*
- zvýšení minimální mzdy - *pravděpodobné*
- znovuposouzení privatizace a zvážení, zda má dále pokračovat - *ačkoliv není pravděpodobné, že nový kabinet bude zestátňovat již privatizované podniky, je pravděpodobnější, že připravované privatizace budou zastaveny*
- zvýšení podpory pro investory - *pravděpodobné*
- zvýšení důležitosti odborových svazů v legislativním procesu
- radikální změna reformy zdravotnické péče - *pravděpodobné*

SNS

Extremistická nacionalistická strana pravicového image s levicovým ekonomickým programem.

- kritika dřívější privatizace
- minimálně 51% podíl státu ve strategických podnicích
- regulace cen v některých sektorech
- podpora rozvoje průmyslových areálů

HZDS

Velmi obecný program.

- snížení daní ze mzdy
- znovuzvážení privatizace
- regulace cen v některých sektorech